

Perseïden 1996, Bosschenhoofd.

Jaap van 't Leven ¹

1. Touwslagerhof 1315 BR Almere

Vanwege drukke werkzaamheden en een Leoniden- en Geminiden-actie in het vooruitzicht stond alleen de week van 11 tot en met 18 augustus op het programma van Post Bosschenhoofd.

Ook dit jaar speelde weer een mogelijk opleving van de Perseïden in de nacht van 11 op 12 een hoofdrol. De voor-spelling viel voor Europa zeer gunstig en bij nagenoeg nieuwe maan! Kortom, Bosschenhoofd stond tot de tanden gewapend klaar om het Perseïden-geweld te lijf te gaan. Johan Sr. had maandag 12 augustus een vrije dag genomen zodat er eventueel zelfs nog gecrashed kon worden. Alle materialen voor een eventuele crash-actie stonden klaar zodat er binnen een kleine 45 min. uitgerukt kon worden.

Zaterdag de 10^e echter scheen zelfs een crash-actie onmogelijk; bijna geheel Europa zat onder een dicht wolkendek waardoor alleen uithoeken als Zuid-Spanje, Turkije, Cyprus, Malta en Noord-Scandinavie enige kans op een heldere hemel leken te bieden.

Post Biddinghuizen speelde zelfs met het idee een last-minute vlucht naar Zuid-Spanje te boeken. Wat heen en weer getelefoneer met andere posten maakte de stemming er niet beter op.

's-Zondags rond de middag belde Hans nog uit Varsseveld: Post Biddinghuizen was reeds op weg naar het oosten omdat daar de kans op het treffen van een heldere hemel het grootst zou zijn. Hans was nog niet zeker of Varsseveld ook zou gaan crashen. Bosschenhoofd in ieder geval niet meer, daar was het nu te laat voor.

's-Middags nog een kijkje wezen nemen op de Volkssterrenwacht Simon Stevin (hemelsbreed ongeveer 1 km van Bosschenhoofd vandaan) alwaar de laatste Meteosat plaatjes enkele opklaringen te zien gaven waarvan Bos-

schenhoofd misschien nog wel kon profiteren. Verder afwachten dus.

In de loop van de avond brak de bewolking wat en dreef er zelfs nu en dan een flinke opklaring over. Tegen het einde van de schemering waren de opklaringen zelfs zo groot dat contact met collega-posten gezocht werd. Allereerst Hans gebeld; die bleek toch gecrashed te zijn en bevond zich in de buurt van Hannover op de weg terug. Post Biddinghuizen had inmiddels de jacht beëindigd en was beland op de Kurfürstendam in Berlijn.

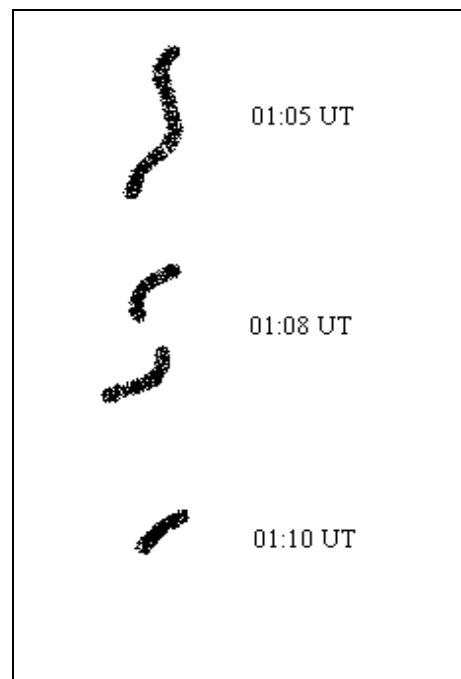
In Bosschenhoofd verbeterde de situatie nog steeds. De opklaringen werden steeds groter en tegen 23:00 uur (UT) werd dan ook besloten alle apparatuur in bedrijf te gaan zetten.

Om 23.04 UT stond reeds de all-sky open zodat eventuele vuurbollen gepakt zouden worden.

Snel volgden (na wat testopnamen) de hoge-, midden en lage-batterij. Om 23:26 was Bosschenhoofd dan ook voor 100% paraat en lagen Johan Sr. en ondergetekende bij een grensmagnitude van 6.5 te wachten op een eventueel spektakel. De eerste heldere Perseïde (-2) was al om 23:19:58 vlak voor het opengaan van de lage batterij verschenen dus dat beloofde wat!

Toch nog maar eens met Hans gebeld. Ergens ten westen van Hannover was post Varsseveld in een grote opklaring terecht gekomen. Men stond nu in een weiland uit te laden en zich gereed te maken voor een grote visuele actie eventueel met fotografische ondersteuning. Simultaanfotografie leek onmogelijk; Biddinghuizen was inmiddels definitief afgehaakt.

Tijdens ons telefoongesprek werden al de eerste Perseïden waargenomen zodat ons telefoongesprek snel werd beëindigd.

Figuur 1 : *Verschillende stadia van verwaaiing van het nalichtend spoor van de vuurbol van 12 augustus 1996 1h04m11s UT.*

In Bosschenhoofd bleek het aangenaam waarnemen; weinig wind, niet al te vochtig en een temperatuur van ongeveer 20°C. In het noorden en oosten hingen nog wat dunne plukjes snel oplopende bewolking die rond 00:30 volledig verdwenen waren.

Vanaf 00:20 UT leek de activiteit duidelijk toe te nemen. Er verschenen nu enkele Perseïden per minuut. Tegen 00:50 UT nam ook het aantal relatief heldere meteoren toe. Opvallend was dat deze veelal (laag) in het oosten verschenen.

Om 00:54:37 UT verscheen de eerste vuurbol; een Perseïde van -6 met een nalichtend spoor van 15s door het beginners-vierkant Pegasus. Voor mijn vader de eerste vuurbol na toch al aardig wat waarnemingsnachten in de afgelopen 3 jaar.

Figuur 1 : Sporadische meteor van magnitude -2 op 12 augustus 1996 om 1h45m17s UT gefotografeerd met Canon FD f/1.8-50 mm vanuit Bosschenhoofd.

Nog geen minuut later volgde alweer de volgende fotografische treffer; een -1 door Andromeda. Met name door de prima kwaliteit van de hemel (6.5 gemiddeld met een ruime 6.8 in het zenit) begon dit een beetje te lijken op de Perseïden-uitbarsting enkele jaren terug in de Provence.

Nauwelijks bekomen van de eerste vuurbol verscheen om 01:04:10 UT een Perseïde vuurbol van -7 laag in het noordoosten. Senior zag de hemel in het zuiden oplichten. Tot 01.10 kon met een 10x40 verrekijker het nalichend spoor van deze vuurbol worden waargenomen in de Voerman! Vele heldere meteoren verschenen nu. Vooral de lage batterij stond de ene treffer na de andere binnen te halen.

Tegen 01.45 UT begon de activiteit duidelijk af te nemen. Het werd zelfs een beetje vervelend. Ook fotografisch verscheen er niet veel interessants meer.

Om 02:45 UT werden de camerabatterijen wegens invallende schemering gesloten. Tegelijkertijd dreven vanuit het

noorden wolkenvelden binnen ten teken van naderend slecht weer. Al met al een zeer geslaagde nacht met uiteindelijk 78 fotografische meteoren, waarvan 75 exemplaren tot de Perseïdenzwerm behoren.

In de loop van de ochtend bleek, na contact met Hans in Varsseveld, dat de uitbarsting ook door het team van Varsseveld was waargenomen. Dezelfde avond nog werden de waarnemingen uit Bosschenhoofd telefonisch doorgegeven aan Guus in Varsseveld zodat snel een vergelijking gemaakt kon worden. De waarnemingen van beide posten bleken prima met elkaar overeen te komen. Na uitwerking van de waarnemingen gedaan door post Varsseveld werd in loop van de week werd duidelijk dat mogelijk een aantal heldere meteoren simultaan zouden kunnen zijn met Bosschenhoofd.

Ook Jos Nijland had nog een deel van de nacht 11/12 kunnen waarnemen en een fiks aantal meteoren met de Allsky gefotografeerd. Van simultanen op is dit moment echter nog niets bekend.

De vuurbol van van 01:04:10 UT werd door Jos wel visueel waargenomen, maar voor de all sky zat deze net te laag.

Ook een aantal Belgische waarnemingsteams heeft de nacht 11 op 12 gedeeltelijk kunnen draaien. Op dit moment zijn er 2 simultanen bekend met een post in Vlaanderen. De rest van de week was werkelijk knudde. Kon er in Bosschenhoofd nog met de all sky gewerkt worden, in Harderwijk en Varsseveld zat het steeds potdicht of regende het zelfs.

In onderstaande nachten is er in Bosschenhoofd gedraaid met de Canon all sky (5.6/7,5mm):

14/15 augustus, 20:52-00:16. Lm 5.5

15/16 augustus, 20:52-03:00. Lm 5.0

16/17 augustus, 20:54-03:00. Lm 4.0

17/18 augustus, 20:43-03:00. Lm 4.5

Deze dagen werden dan ook gebruikt om wat verbouwingen aan apparatuur te plegen. Zo werd de LED-klok voorzien van een DCF-klok zodat het instellen en controleren voortaan makkelijker is. In geval van een stroomstoring kan de DCF tevens als backup fungeren.

Ook is de grote kabelhaspel voorzien van een waterdichte behuizing zodat

behalve de camera-batterijen ook de bekabeling overdag kan blijven liggen. De nacht van 18 op 19 leek eindelijk wat beter te zijn. Varsseveld en Biddinghuizen zouden gaan draaien, dus kon Bosschenhoofd niet achterblijven, hoewel er de 19^e eigenlijk weer gewerkt moest worden. Na kort telefonisch contact met de beide kollega-posten werd om 21:00 UT de all sky in bedrijf gesteld, snel gevolgd door de hoge-, midden- en lage batterij zodat om 21:14 weer alles in de bedrijf was. Met een grensmagnitude die alleen in het zenit soms op 6.0 uitkwam, viel het niet mee om geconcentreerd te blijven. Er verscheen dan ook nog niet echt veel. Om 22:37:00 UT lichtte de oostelijke hemel plotseling op. Weerlicht of treinvonken werd er op de dictafoon ingesproken. Uit een e-mail-bericht van Casper bleek dat ook Biddinghuizen en Varsseveld dit verschijnsel hadden waargenomen. Jürgen Rendtel meldde uiteindelijk op dit tijdstip een -6 Perseïde waargenomen te hebben. Naspeuringen op het all sky negatief van Bosschenhoofd leverde uiteindelijk een zeer kort spoortje op 5 a 10° in het oosten op; nauwelijks uitmeetbaar maar wel bijzonder gezien de afstand tussen beide waarnemingsplaatsen. (Jürgen Rendtel nam de vuurbol waar vanuit Potsdam) De enige noemenswaardige meteoren van deze nacht waren twee sporadische meteoren om 22:56:09 UT en 22:58:41 UT van respectievelijk magnitude 0 en +1. Beiden zijn gefotografeerd. De fotografische score voor deze nacht bleef steken op 3 Perseïden 2 sporadische meteoren. Om 03.00 UT werden de batterijen gesloten. Ondergetekende pakte nog even 2 uurtjes slaap, ontdeed de kamera's van hun films en vertrok op weg naar de baas. Samenvattend kan gezegd worden dat Bosschenhoofd deze week uitstekende gedraaid heeft, hoewel het

aantal simultanen niet al te hoog zal blijken te zijn. Voor de komende Leoniden-actie zal post Bosschenhoofd mogelijk tijdelijk elders vertoeven en tijdens de Geminiden-actie staan wij weer paraat in Bosschenhoofd!
